

ZASTĘPCA SZEFA
KANCELARII SEJMU

Warszawa, dnia

5 grudnia 2024 r.

SPS-WP.020.296.6.2024

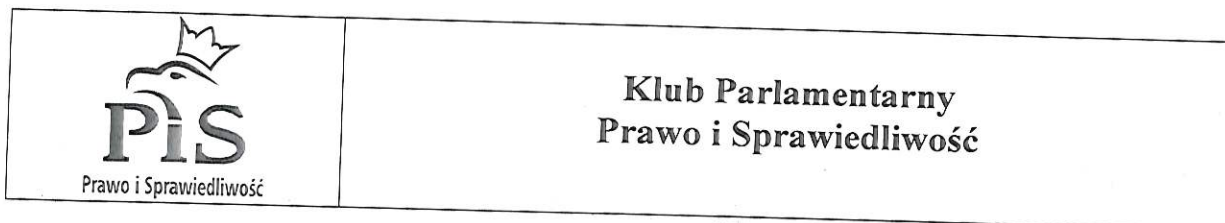
Przewodniczący
Komisji Krajowej
NSZZ "Solidarność"
Pan Piotr Duda

Szanowny Panie Przewodniczący

Z upoważnienia Marszałka Sejmu, uprzejmie przekazuję – na podstawie art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych - poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Barbara Bartuś), z prośbą o przedstawienie opinii.

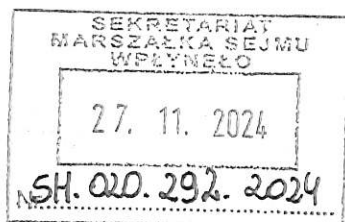
Z poważaniem

Dariusz Salamończyk

Warszawa, dnia 27 listopada 2024 r.

**Grupa Posłów na Sejm RP
Klubu Parlamentarnego
Prawo i Sprawiedliwość**

**Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 32 ust. 2 Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. z 2022 r., poz. 990) niżej podpisani posłowie składają projekt ustawy:

**- o zmianie ustawy o emeryturach i rentach
z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych**

Na podstawie art. 34 ust. 1 Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy Panią Poseł Barbarę Bartuś.

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU
L.dz. SPS-WP.002.296.2024
Data wpływu 27.11.2024

U S T A W A

z dnia ...

o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

Art. 1. W ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1631) po art. 194j dodaje się art. 194k w brzmieniu:

„**Art. 194k. 1.** W przypadku przyznania emerytury w miesiącu czerwcu w latach 2009-2019 kwota przyznanej emerytury, podlega ponownemu przeliczeniu z zastosowaniem przepisów art. 25a ust. 2 pkt 2 oraz ust. 2a i 2b.

2. Przeliczeniu podlega podstawa obliczenia emerytury przyjęta w decyzji o ustaleniu prawa do emerytury.

3. Do ustalenia nowej kwoty emerytury przyjmuje się średnie dalsze trwanie życia przyjęte w decyzji o ustaleniu prawa do emerytury, a następnie uwzględnia się kolejne zmiany wysokości świadczenia

4. Emerytura w ponownie ustalonej wysokości przysługuje od dnia, od którego podjęto wypłatę przyznanej emerytury, a w przypadku gdy prawo do tej emerytury było zawieszane - od dnia, od którego mogłaby być podjęta jej wypłata.

5. Jeżeli ponownie ustalona wysokość przyznanej emerytury jest wyższa od wypłacanej dotychczas, emerytowi wypłaca się wyrównanie. Kwotę wyrównania stanowi różnica między sumą kwot emerytur, jakie przysługiwałyby w okresie od dnia, o którym mowa w ust. 4, do dnia wydania decyzji, o której mowa w ust. 1, z uwzględnieniem ich waloryzacji, a sumą kwot wypłaconych w tym okresie.

6. Przepisy ust. 1-5 stosuje się odpowiednio do ponownego ustalenia wysokości renty rodzinnej.”

Art. 2. 1. Emerytura lub renta rodzinna, przyznana w sytuacji o której mowa w art. 194k ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, podlega ponownemu przeliczeniu z uwzględnieniem przepisów art. 25a ust. 2 pkt 2 oraz ust. 2a i 2b tej ustawy w terminie 90 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Wyrównanie, o którym mowa w art. 194k ust. 5 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, podlega wypłacie w terminie 30 dni od dnia ponownego przeliczenia emerytury lub renty rodzinnej, o którym mowa w ust. 1.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Za problem tzw. emerytur czerwcowych uznaje się sytuację, w której to osoby przechodzące na emeryturę w miesiącu czerwcu w latach 2009 – 2019 były poszkodowane ze względu na system waloryzacji świadczeń emerytalnych. Wynikało to z tego, że istniała różnica w sposobie obliczania emerytur dla osób przechodzących na emeryturę w czerwcu, w porównaniu do innych miesięcy, czego skutkiem było niższe świadczenie. Waloryzacja świadczeń, które zostały przyznane w czerwcu była mniej korzystna od tych osób, które przechodziły na emeryturę w innych miesiącach. Skutkiem takich działań było niesprawiedliwe obniżenie emerytur dla części obywateli.

Rząd Prawa i Sprawiedliwości zauważył istniejący problem tzw. emerytur czerwcowych i w 2020 r. ustawodawca wprowadził zmiany, które pozwoliły na naliczanie emerytury w czerwcu na takich samych zasadach jak w miesiącach kwietniu czy maju. Doraźne rozwiązanie tej kwestii, z którego skorzystały osoby przechodzące na emeryturę w czerwcu 2020 r., zawiera ustawa z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz.U. poz. 875). Zgodnie z art. 53 tej ustawy w przypadku ustalania wysokości emerytury w czerwcu 2020 r., waloryzacji składek stanowiących podstawę obliczenia emerytury dokonuje się w taki sam sposób, jak przy ustalaniu wysokości emerytury w maju 2020 r., jeżeli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego. Celem regulacji było to, aby podstawa wymiaru emerytury ustalona na 1 czerwca 2020 r. nie była niższa od ustalonej na 31 maja tego roku.

Kwestia dla wszystkich nowo przyznawanych emerytur w czerwcu została następnie uregulowana w ustawie z dnia 24 czerwca 2021 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw. Zmiany weszły w życie z dniem 18 września 2021 r. i dotyczyły emerytur ustalonych w czerwcu 2021 r. oraz objęły wszystkie naliczenia emerytur na przyszłość. Ustawą na stałe wprowadzono rozwiązanie, które zafunkcjonowało już w 2020 r.

Projektowana ustawa zakłada natomiast wprowadzenie przepisów, które pozwolą na ponowne przeliczenie emerytur osobom, którym to świadczenie zostało przyznane w miesiącu czerwcu latach 2009 – 2019. Przeliczeniu podlegać będzie podstawa obliczenia emerytury

przyjęta w decyzji o ustaleniu prawa do emerytury. Wprowadzony zostanie również przepis, który zakłada, że emerytura w ponownie ustalonej wysokości przysługuje od dnia, od którego podjęto wypłatę przyznanej emerytury, a w sytuacji gdy prawo do emerytury było zawieszona – od dnia, od którego mogłaby zaistnieć wypłata. Kolejna z proponowanych regulacji zakłada wprowadzenie wyrównania, tj. sytuacji gdy ponownie ustalona wysokość przyznanej emerytury jest wyższa od wypłacanej dotąd. Zgodnie z nią osobie uprawnionej będzie przysługiwało prawo do otrzymania kwoty stanowiącej różnicę między sumą kwot emerytur, jakie przysługiwałyby w okresie od dnia od którego podjęto wypłatę przyznanej emerytury, do dnia wydania decyzji, o której mowa w ust. 1, z uwzględnieniem ich waloryzacji, a sumą kwot wypłaconych w tym okresie. Wprowadzane przepisy dotyczą również ponownego ustalania renty rodzinnej.

Projekt ustawy realizuje wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 listopada 2023 r. o sygn. akt P 7/22. W dniu 15 listopada 2023 r. Trybunał Konstytucyjny rozpoznał pytanie prawne Sądu Okręgowego w Elblągu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych dotyczące braku możliwości ustalenia wysokości emerytury na nowo, w oparciu o kwartalną formułę waloryzacji składek na ubezpieczenie emerytalne i kapitału początkowego, w przypadku osób, które wniosek o emeryturę zgłosiły przed dniem 1 czerwca 2021 r. Trybunał Konstytucyjny orzekł, że przepisy ustawy z dnia 24 czerwca 2021 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw w zakresie, w jakim pomija emerytury przyznane na wniosek zgłoszony przed 1 czerwca 2021 r., jest niezgodny z art. 32 ust. 1 w związku z art. 67 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Trybunał uznał, że z punktu widzenia rozpatrywanego problemu konstytucyjnego podmiotami podobnymi są wszyscy ubezpieczeni urodzeni po 31 grudnia 1948 r. (objęci systemem zdefiniowanej składki), którzy wystąpili o emeryturę w czerwcu, a ich emerytura została ustalona z zastosowaniem art. 25a ust. 2 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w brzmieniu obowiązującym przed wejściem w życie ustawy nowelizującej z 2021 r.

Trybunał Konstytucyjny wskazał również na konieczność wykonania jego wyroku przez prawodawcę. Po pierwsze wyjaśnił, że wyrok w niniejszej sprawie jest tzw. wyrokiem o

pominięciu. Wyroki tego rodzaju nie wywierają skutku derogacyjnego i per se nie prowadzą do zmiany w systemie prawa. Takiej zmiany musi dokonać ustawodawca.

Po drugie Trybunał, zaznaczył, że w niniejszej sprawie orzekał w trybie tzw. kontroli konkretnej i był związany zakresem zaskarżenia określonym w pytaniu prawnym, uwarunkowanym stanem faktycznym sprawy, w związku z którą pytanie to zostało przedstawione. Wziąwszy pod uwagę racje, które przemawiały za stwierdzeniem niekonstytucyjności, ustawodawca powinien dokonać odpowiednich zmian w odniesieniu do wszystkich adresatów art. 17 ustawy nowelizującej z 2021 r. w związku z art. 25a ust. 2 pkt 2 i ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, którzy znaleźli się w analogicznej sytuacji, jak „emeryci czerwcowi” i nie mogli na podstawie tych przepisów skorzystać z możliwości przeliczenia przyznanego im wcześniej na mniej korzystnych zasadach świadczenia.

W związku z niepodejmowaniem przez obecny rząd prac nad kompleksowym rozwiązaniem problemu tzw. emerytur czerwcowych, posłowie reprezentujący Klub Parlamentarny Prawo i Sprawiedliwość proponują rozwiązanie wychodzące naprzeciw obywatelom oraz realizujące wyrok Trybunału Konstytucyjnego.

Projekt ustawy pociąga za sobą skutki finansowe dla budżetu państwa, natomiast nie generuje kosztów finansowych dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Projekt ustawy wywołuje pozytywne skutki społeczne, gospodarcze, finansowe i prawne.

Projekt ustawy nie ma wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców.

Projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

**DEKLAROWANE SKUTKI REGULACJI (DSR)
projektu ustawy**

Informacja o projekcie

a) Tytuł projektu:

Projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

b) Przedstawiciel wnioskodawcy:

Barbara Bartuś

I. Część wstępna

[1] Zwięźły opis zidentyfikowanego problemu i proponowanych rozwiązań.

Proponowana ustawa rozwiązuje kwestie tzw. emerytur czerwcowych, tj. sytuacji, w której osoby, które przeszły na emeryturę w miesiącu czerwcu w latach 2009 – 2019 były poszkodowane ze względu na system waloryzacji świadczeń. Proponowana ustawa zakłada wprowadzenie przepisów, które pozwolą na ponowne przeliczenie emerytur osobom, którym to świadczenie zostało przyznane w latach 2009 – 2019. Ustawa wprowadza mechanizmy pozwalające na wprowadzenie korzystnych zmian dla osób, których ta sprawa dotyczy. Wprowadzenie proponowanych zmian ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych spowoduje realizację konstytucyjnej zasady sprawiedliwości społecznej oraz przyczyni się do poprawy sytuacji materialnej osób dotkniętych wadliwym systemem.

[2] Czy były rozważane rozwiązania alternatywne?

➤ Nie

II. Wymogi określone w art. 34 ust. 2 pkt 3–5 regulaminu Sejmu

[3] Jakie są przewidywane skutki prawne projektowanych rozwiązań?

Projekt ustawy jest spójny systemowo i terminologicznie.
Projekt ustawy jest zgodny z Konstytucją RP wraz z konstytucyjnym standardem ochrony wolności i praw.
Projekt ustawy jest zgodny z prawem międzynarodowym oraz prawem UE.
Proponowany termin wejścia w życie ustawy jest w pełni uzasadniony i odpowiedni z uwagi na potrzebę przyjęcia proponowanych zmian.

[4] Jakie są przewidywane skutki społeczne projektowanych rozwiązań?

Wprowadzone przez ustawę zmiany przyczynią się do realizacji konstytucyjnej zasady sprawiedliwości społecznej oraz korygują przepisy, które niesprawiedliwie traktują osoby pobierające przyznane im świadczenie w wadliwy sposób .
Projekt wywołuje pozytywne skutki społeczne.

[5] Jakie są przewidywane skutki gospodarcze projektowanych rozwiązań?

Projekt nie wywołuje skutków gospodarczych i nie ma wpływu na mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców (MŚP).
Szacuje się, że projekt dotyczy bezpośrednio około 98 tys. osób (dane z ZUS).

[6] Jakie są przewidywane skutki finansowe projektowanych rozwiązań, w szczególności wpływ na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego?

Zgodnie wyliczeniami Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na które powołał się Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 15 listopada 2023 r. sygn. akt P 7/22 zwiększenie wydatków na emerytury z FUS w wyniku proponowanych zmian będzie wynosiło – w procencie PKB w: 2024 r. – 0,005% PKB, 2025 r. – 0,005%, 2026 r. – 0,004%, 2027 r. – 0,004%, 2028 – 0,004%, 2029 r. – 0,003%, 2030 r. – 0,003%, 2031 r. – 0,003%, 2032 r. – 0,003%, 2033 r. – 0,002%. Oszacowano także koszt wyrównań za cały okres, w którym emerytury przyznane w czerwcu w latach 2009-2019 wypłacane były w niższej wysokości – przyjmując, że wyrównania wypłacone były w styczniu 2024 r. koszt ten wyniósłby 1 584,8 mln zł, natomiast odsetki – 531,2 mln zł. Wnioskodawcy uznają, że z dniem wejścia w życie proponowanych rozwiązań koszt ten mógłby być nieznacznie wyższy, ze względu na większą wysokość odsetek.

[7] Wykaz źródeł finansowania, jeśli projekt ustawy pociąga za sobą obciążenie budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Projekt ustawy pociąga za sobą skutki finansowe dla budżetu państwa, natomiast nie generuje kosztów finansowych dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Koszty dla budżetu państwa zostały określone w pkt 6 – dot. przewidywanych skutków finansowych projektowanych rozwiązań, w szczególności wpływu na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

[8] Czy projekt ustawy podlega procedurze notyfikacyjnej?

➤ Nie

III. Wymogi określone w art. 34 ust. 2a i 2b regulaminu Sejmu

[9] Czy projekt ustawy zawiera przepisy określające zasady podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

➤ Nie

[10] Czy wdrożenie projektowanych przepisów spowoduje obciążenia administracyjne mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

➤ Nie

[11] Czy projekt ustawy zawiera przepisy regulacyjne lub określa wymogi dotyczące świadczenia usług transgranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (art. 34 ust. 2b regulaminu Sejmu)?

➤ Nie

